

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 440/01
Zo dňa: 20.05.2013

Počet výťahkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 21
Počet príloh: 0

PROTOKOL

**o výsledku kontroly
hospodárenia s verejnými prostriedkami, nakladania s majetkom štátu v rámci plnenia
programu „Väzenstvo“ a vytvárania podmienok na plnenie podprogramu
„Zamestnávanie odsúdených vo vedľajšom hospodárstve“.**

Ústav na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou

Trnava august 2013

Protokol o výsledku kontroly

Zhrnutie :

Hospodárenie s verejnými zdrojmi je celospoločensky významná téma, ktorá sa v súčasnom období dotýka každého občana Slovenskej republiky. Na hospodárenie s verejnými prostriedkami a na nakladanie s majetkom štátu bola zameraná tiež kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami, nakladania s majetkom štátu v rámci plnenia programu „Väzenstvo“ a vytvárania podmienok na plnenie podprogramu „Zamestnávanie odsúdených vo vedľajšom hospodárstve“ v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Hrnčiarovciach nad Parnou. Pri programe „Väzenstvo“ ide tiež o rizikovú oblasť aj z hľadiska kapacít pre výkon trestu odňatia slobody vzhľadom na počty odsúdených.

Predmetom kontroly bola analýza činnosti vedľajšieho hospodárstva, kapacitných možností kontrolovaného subjektu a ročných nákladov na pobyt a zdravotnú starostlivosť väznených osôb. Kontrolou bolo tiež preverené dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosť a efektívnosť pri vynakladaní verejných prostriedkov.

Kontrolou v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Hrnčiarovciach nad Parnou boli zistené porušenia niektorých všeobecne záväzných právnych predpisov.

Kontrola preukázala, že ústav nepostupoval v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy, keď v dvoch prípadoch uhradil preddavok, ktorý nebol vopred v zmluve písomne dohodnutý, čím zároveň porušil finančnú disciplínu.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že nebol dodržaný zákon o správe majetku štátu, keď na jednom liste vlastníctva bol ako vlastník uvedený ústav, ktorý ako správca majetku štátu nemôže nadobúdať majetok do svojho vlastníctva.

Kontrolou bolo tiež zistené, že ústav v kontrolovanom období nežiadal o poskytnutie podpory v poľnohospodárstve formou priamych platieb na ornú pôdu, ktorú poskytuje Pôdohospodárska platobná agentúra. Na strediská vedľajšieho hospodárstva neboli od ich vzniku využívané finančné prostriedky z Európskej únie, resp. z iných mimorozpočtových zdrojov a v čase výkonu kontroly nebol poistený majetok štátu v správe ústavu okrem majetku, ktorý bol predmetom nájmu nebytových priestorov v rámci prevádzky stredísk VH a motorových vozidiel.

Odporúčania na riešenie zistených nedostatkov a skutočností

- naďalej zvyšovať svoje aktivity pri uchádzaní sa o finančné prostriedky z eurofondov a písomne upozorniť GR ZVJS na uvedený problém a dôvody neúspešnosti ústavu v týchto aktivitách
- zvážiť súčasnú situáciu ohľadne poistenia majetku štátu, ktorý je v správe ústavu a zabezpečiť riešenie danej situácie tak, aby majetok štátu bol dostatočne chránený
- vyvinúť legislatívne aktivity za účelom úpravy zákona, aby sa povinnosť postupovať v zmysle zákona o správe majetku štátu pri prenájme priestorov na zabezpečenie zamestnávania odsúdených (vydávať rozhodnutie o prebytočnosti majetku štátu

a rozhodnutie o dočasnej prebytočnosti majetku štátu, vyžadovať súhlas Ministerstva financií Slovenskej republiky na platnosť zmluvy o nájme nebytových priestorov a vykonávať ponukové konanie) nevzťahovala na ústavy

- NKÚ SR odporúča, aby ústav zabezpečil správny zápis na príslušnom katastrálnom úrade v zmysle § 19 katastrálneho zákona, podľa ktorého vlastníci a iné oprávnené osoby sú povinní dbať, aby všetky údaje katastra týkajúce sa nehnuteľností alebo vlastníka nehnuteľností, ako aj zmeny týchto údajov mohli byť v katastri riadne evidované.

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. **440/01** z 20.05.2013 vykonali:

Ing. Monika Černayová, vedúca kontrolnej skupiny
Ing. František Veselický, člen kontrolnej skupiny

kontrolu hospodárenia s verejnými prostriedkami, nakladania s majetkom štátu v rámci plnenia programu „Väzenstvo“ a vytvárania podmienok na plnenie podprogramu „Zamestnávanie odsúdených vo vedľajšom hospodárstve“, ktorej účelom bolo preveriť hospodárnosť a efektívnosť vynakladania prostriedkov štátneho rozpočtu na vytváranie podmienok a plnenie podprogramu „Zamestnávanie odsúdených vo vedľajšom hospodárstve“ a mieru zamestnávania odsúdených vo vedľajšom hospodárstve a plnenie stanovených cieľov v tejto oblasti. Účelom kontroly bolo tiež preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a hospodárnosti pri nakladaní s verejnými prostriedkami a majetkom štátu na vytváranie podmienok na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody v rámci programu „Väzenstvo“.

Kontrola bola vykonaná v čase od 29.05.2013 do 06.08.2013 v

**Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, Priečinok 72,
918 65 Hrnčiarovce nad Parnou, IČO 00738263**

za kontrolované obdobie rokov 2009 až 2011, pre dosiahnutie účelu kontroly a objektívne zhodnotenie kontrolovaných skutočností boli použité aj údaje z predchádzajúceho alebo nasledujúceho obdobia.

Predmetom kontroly bolo:

1. Pôsobnosť kontrolovaného subjektu a analýza činnosti jeho vedľajšieho hospodárstva
2. Analýza kapacitných možností kontrolovaného subjektu a ročných nákladov na pobyt a zdravotnú starostlivosť väznených osôb
3. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosť a efektívnosť pri vynakladaní verejných prostriedkov
4. Dodržiavanie ustanovení zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu a ďalších súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s majetkom štátu.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Pôsobnosť kontrolovaného subjektu a analýza činnosti jeho vedľajšieho hospodárstva

Ústav na výkon trestu odňatia slobody so sídlom v Hrnčiarovciach nad Parnou (ďalej len „ústav“ alebo „kontrolovaný subjekt“) bol zriadený podľa § 2 ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ZVJS“) Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky dňom 01.02.2001 na základe zriaďovacej listiny č. GR ZVJS-182/40-2001 zo dňa 31.01.2001. Zriaďovacia listina bola upravená Dodatkom č. 1 zo dňa 22.03.2006, ktorý upravoval základné poslanie ústavu a ktorý nadobudol účinnosť 23.03.2006. Ústav bol zriadený ako rozpočtová organizácia. Štatutárnym orgánom ústavu je riaditeľ.

Pôsobnosť a úlohy ústavu upravuje Organizačný poriadok, ktorý schvaľuje generálny riaditeľ Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVJS“).

Majetok ústavu, ku ktorému má právo hospodárenia a ktorý spravuje tvoria budovy, pozemky, dopravné prostriedky, stroje, prístroje a zariadenia a ostatný hmotný a nehmotný majetok. Ústav ako rozpočtová organizácia bola zriadená na dobu neurčitú.

Základným poslaním ústavu je zabezpečovať výkon trestu odňatia slobody podľa osobitných predpisov, ochranu a stráženie ústavu a plniť úlohy spojené s poskytovaním všeobecnej a špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti.

Organizáciu, riadenie a úlohy ZVJS ako aj jednotlivých ústavov upravuje zákon o ZVJS.

Charakteristika a analýza činnosti vedľajšieho hospodárstva

Kontrolou bolo zistené, že organizáciu a vykonávanie činností súvisiacich so zamestnávaním obvinených a odsúdených vo vnútornej prevádzke ústavu a v stredisku vedľajšieho hospodárstva upravoval Rozkaz generálnej riaditeľky ZVJS č. 35/2008 Zbierky rozkazov generálneho riaditeľa ZVJS (ďalej len „RGR č. 35/2008“). Podľa ustanovenia § 8 citovaného rozkazu sa pri zriadení strediska vedľajšieho hospodárstva (ďalej len „VH“) vydá zriaďovacia listina.

Ďalej bolo zistené, že v kontrolovanom období mal ústav zriadené nasledovné strediská VH: stredisko 02 – VH poľno, stredisko 03 – VH služby ústav, stredisko 04 – VH dlažba a od roku 2011 aj stredisko 06 – VH otvorené oddelenie. Strediská VH boli zriadené zriaďovacími listinami v znení dodatkov. Na poskytovanie pomocných prác odsúdenými v rámci stredísk VH ústav uzatváral jednotlivé zmluvy o dielo, resp. zmluvy o vykonávaní pomocných prác s objednávateľmi. Základným predmetom činnosti stredísk VH podľa zriaďovacích listín bolo poskytovanie prác a služieb. Zmluvy boli riadne zaevidované a spĺňali predpísané náležitosti. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

Podľa ustanovenia § 14 ods. 3 RGR č. 35/2008 výdavky na činnosť strediska VH musia byť kryté príjmami z výsledkov tejto činnosti a podľa ustanovenia § 6 ods. 3 citovaného rozkazu kalkulované ceny musia pokryť všetky skutočné predpokladané náklady strediska a primeranú rezervu na nepredvídané výdavky a sú v porovnaní s cenami rovnakých služieb alebo prác v regióne konkurencieschopné.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že výdavky na činnosť stredísk VH boli v kontrolovanom období podľa predložených údajov pokryté príjmami, keď v roku 2009 predstavovali 84,90 %, v roku 2010 to bolo 86,74 % a v roku 2011 predstavovali 85,08 % z príjmov stredísk VH.

Ústav v kontrolovanom období obhospodaroval 2,66 ha ornej pôdy, na ktorej podľa osevných plánov strediska 02 – VH poľno pestoval zemiaky, zeleninu a obhospodaroval ovocný sad. Podľa ústneho vyjadrenia kontrolovaného subjektu ústav v kontrolovanom období nežiadal o poskytnutie podpory v poľnohospodárstve formou priamych platieb, ktorú poskytuje Pôdohospodárska platobná agentúra.

Analýzou príjmov z činnosti strediska VH na jednu väznenú osobu možno konštatovať, že za roky 2009 až 2011 mali narastajúcu tendenciu, keď sa v roku 2011 tento príjem zvýšil oproti roku 2009 o 6,37 %.

Tabuľka č. 1 – Vývoj počtu odsúdených a ich zaradenia do práce v rokoch 2009 - 2011

Ukazovateľ	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Priemerný počet odsúdených	1 171	1 388	1 459
Priemerný počet odsúdených zaradených do evidencie zamestnaných	840	1 031	1 051
Priemerný počet odsúdených skutočne pracujúcich	600	700	709
Podiel zamestnávaných z celkového počtu odsúdených	51,24 %	50,43 %	48,60 %
Priemerná zamestnanosť	71,43 %	67,90 %	67,45 %
Priemerná mesačná odmena zamestnávaných	79,24	83,81	86,64

Údaje z tabuľky preukazujú, že:

- celkový počet odsúdených sa v roku 2011 v porovnaní s rokom 2009 zvýšil o 24,6 % a podiel odsúdených zaradených do evidencie zamestnaných sa zvýšil o 18,17 %;
- podiel zamestnávaných z celkového počtu odsúdených mal v priebehu kontrolovaného obdobia klesajúcu tendenciu, príčinou tohto poklesu bol v prvom rade veľký nárast odsúdených umiestnených do ústavu;
- v strediskách VH bola nižšia priemerná odmena odsúdených ako vo vnútornej prevádzke, čo bolo spôsobené tým, že na jednom pracovisku boli odsúdení odmeňovaní formou úkolovej odmeny, ktorá dosahuje nižšie hodnoty za ušitie jednotlivých druhov výrobkov;
- priemerná mesačná odmena zamestnávaných sa v roku 2011 zvýšila v porovnaní s rokom 2009 o 7,4 eur, t.j. o 9,3 %.

Ústav za kontrolované obdobie uzatvoril 68 zmlúv o dielo, resp. zmlúv o vykonávaní pomocných prác, z ktorých boli ku kontrole vybrané tri. Pri výbere vzorky bola použitá neštatistická metóda výberu vzorky, výber založený na úsudku kontrolóra. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

Využívanie financovania činnosti vedľajšieho hospodárstva

Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu na strediská VH neboli od ich vzniku využívané finančné prostriedky z Európskej únie, resp. z iných mimorozpočtových zdrojov. Ústav sa však v období rokov 2010 až do súčasnosti aktívne zaujímal o možnosti financovania svojich investičných zámerov v oblasti nutných rekonštrukcií nehnuteľného majetku a zníženia energetickej náročnosti budov, ktoré mal vo svojej správe, prostredníctvom čerpania eurofondov, prípadne inej možnosti mimorozpočtového financovania.

Podľa písomného vyjadrenia kontrolovaného subjektu boli eurofondy príležitosťou, ako zrealizovať dlhodobu finančne nepokryté nutné rekonštrukcie nehnuteľného majetku. Od konca roku 2010 sa preto intenzívne venoval sledovaniu a monitoringu výziev na čerpanie eurofondov v oblasti životného prostredia a oblasti energetických úspor.

V priebehu sledovaného obdobia sa ústav zaregistroval na portáli www.eurofondy.eu, odkiaľ mu pravidelne chodili aktualizácie výziev – zoznamy aktuálnych výziev. Prioritou boli výzvy podľa oblastí:

- a) životné prostredie
- b) Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus.

Napriek všetkým aktivitám ústavu a úsiliu, ktoré vynaložil pri monitorovaní výziev, sa počas sledovaného obdobia nepodarilo nájsť výzvu, ktorá by sa dala aplikovať na podmienky ústavu. Aj keď sa ako právnická osoba dokázala identifikovať s výzvou a zaradiť sa so svojimi potrebami do oblasti podpory, dokázala vyšpecifikovať cieľ, ktorý bol totožný s programom výzvy, avšak nekorešpondovala oblasť oprávnených aktivít, prípadne oblasť oprávnených žiadateľov. Za celé obdobie sa nepodarilo nájsť ani jednu výzvu (napriek tomu, že s jej zameraním sa ústav stotožnil), v ktorej by bol, ako oprávnený žiadateľ uvedený orgán štátnej správy – rozpočtová organizácia, ako právnická osoba štátu hospodáriaca samostatne podľa schváleného rozpočtu s prostriedkami, ktoré jej určil zriaďovateľ. V prípade ústavu je to Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Za uvedené obdobie sa ústav zaoberal 17 výzvami, ani v jednom prípade však nebol identifikovaný ako oprávnený žiadateľ.

Podľa vyjadrenia ústavu by eurofondy boli vhodným doplnkom k rozpočtu ústavu, ktorý v oblasti opráv a investícií neposkytoval potrebný priestor na dôkladnú starostlivosť o nehnuteľný majetok. K ich dosiahnutiu treba určité množstvo znalostí, času a úsilia pri prezentovaní projektu poskytovateľovi grantu. Ústav podľa svojho vyjadrenia disponuje dostatkom kvalifikovaných pracovníkov, ktorí by mohli spracovať projekt na vhodnú výzvu, avšak vzhľadom k už spomínaným problémom to v súčasnosti nie je možné. Kontrolná skupina NKÚ SR odporúča kontrolovanému subjektu aj naďalej zvyšovať svoje aktivity pri uchádzaní sa o finančné prostriedky z eurofondov a písomne upozorniť GR ZVJS na uvedený problém a dôvody neúspešnosti ústavu v týchto aktivitách.

Analýza zamestnanosti väznených osôb

Zamestnávanie odsúdených je v ústave realizované formou zaraďovania do vnútornej prevádzky a do stredísk VH. Strediská sa zriaďujú za účelom vytvárania pracovných príležitostí pre odsúdených a sú zamerané na zamestnávanie odsúdených vo vlastnej výrobe alebo pri poskytovaní prác a služieb. Za tým účelom ústav spolupracoval aj s inými orgánmi štátnej správy, orgánmi miestnej samosprávy, fyzickými alebo právnickými osobami (ďalej len „objednávateľia“) na základe zmluvných vzťahov.

Zamestnávanie odsúdených v strediskách VH vykonával ústav v roku 2009 na 19 pracoviskách mimo ústavu s dohľadom, na 13 pracoviskách v ústave a vo vnútornej prevádzke, pričom priemerný denný počet odsúdených zaradených do práce bol 600 z 840 priemerne zaraditeľných. Vo vnútornej prevádzke bolo zaradených priemerne 86 odsúdených a v strediskách VH priemerne 514 odsúdených. V roku 2009 priemerná zamestnanosť odsúdených dosiahla 71,43 %.

V roku 2010 vykonával ústav zamestnávanie odsúdených na 10 pracoviskách mimo ústavu s dohľadom, 10 pracoviskách mimo ústavu s voľným pohybom a na 16 pracoviskách v ústave. V roku 2010 bolo do práce priemerne zaradených 700 odsúdených z 1 031 priemerne zaraditeľných. Vo vnútornej prevádzke bolo zaradených priemerne 88 odsúdených a v strediskách VH 612 odsúdených. V roku 2010 zamestnanosť odsúdených dosiahla 67,90 %. Pokles zamestnanosti o 3,53 % oproti roku 2009 bol v prvom rade spôsobený veľkým nárastom odsúdených umiestnených v ústave. Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu sa podarilo v roku 2010 zaradiť do práce o 100 odsúdených viac ako v roku 2009 aj napriek značným problémom v spoločnosti a ich dopadom na zamestnanosť odsúdených najmä v súvislosti s finančnou a hospodárskou krízou. Nárast počtu odsúdených zaradených do práce

bol spôsobený hlavne nárastom počtu odsúdených zaradených na pracoviská vo vnútorných priestoroch ústavu. Na vonkajších pracoviskách mimo ústavu stavy zaradených odsúdených stagnujú a vyskytujú sa aj obdobia, kedy nie je možné zabezpečiť zmluvné stavy odsúdených. Táto skutočnosť je spôsobená nízkym počtom príslušníkov na výkon dozoru a dohľadu a počtom odsúdených, ktorí môžu ísť pracovať na pracoviská mimo ústav.

Zamestnávanie odsúdených v roku 2011 vykonával ústav na 10 pracoviskách mimo ústavu s dohľadom, 13 pracoviskách mimo ústavu s voľným pohybom a na 15 pracoviskách v ústave. V roku 2011 bolo do práce priemerne zaradených 709 odsúdených z 1 051 priemerne zaraditeľných odsúdených. Vo vnútornej prevádzke bolo zaradených priemerne 86 odsúdených a v strediskách VH 623 odsúdených. V roku 2011 priemerná zamestnanosť odsúdených dosiahla 67,45 %. V porovnaní s rokom 2010 bol zaznamenaný pokles zamestnanosti o 0,45 %, pričom celkový priemerný počet odsúdených bol vyšší ako v roku 2010. Podľa písomného vyjadrenia kontrolovaného subjektu má vplyv na zamestnanosť odsúdených pretrvávajúca finančná a hospodárska kríza v spoločnosti, no napriek týmto problémom sa podarilo v roku 2011 udržať priemerné počty odsúdených zaradených do práce na úrovni predchádzajúceho roka.

Zamestnanosť väznených osôb

Tabuľka č. 2 – Prehľad zamestnanosti väznených osôb

Ukazovateľ	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Celkový priemerný počet odsúdených	1 171	1 388	1 459
Priemerný počet vyňatých z evidencie zamestnávania z celkového počtu odsúdených	330	357	408
Výška pohľadávok	193 016,46	168 659,40	135 506,20
Priemerné náklady na 1 väznenú osobu za rok	7 161,19	6 356,21	6 088,23
Priemerné náklady na 1 väznenú osobu na 1 deň	19,61	17,41	16,68
Priemerná výška trov na jeden deň na 1 odsúdeného zaradeného do práce	1,19	1,25	1,30
Príjem z činnosti vedľajšieho hospodárstva na 1 väznenú osobu zaradenú do práce	1 358,47	1 370,33	1 444,96

Analýzou údajov uvedených v tabuľke č. 2 možno konštatovať, že celkový priemerný počet odsúdených mal od roku 2009 narastajúcu tendenciu a taktiež priemerný počet vyňatých z evidencie zamestnávania z celkového počtu odsúdených mal v sledovanom období narastajúcu tendenciu. Porovnaním rokov 2009 a 2011 tento nárast predstavoval viac ako 23 %. Do počtu odsúdených vyňatých z evidencie zamestnávania sa započítavajú odsúdení zo zdravotných dôvodov, poberatelia invalidného, starobného a predčasného starobného dôchodku, ďalšími dôvodmi je denné štúdium a kurzy, eskorty a umiestnenia do špecializovaných oddielov.

Vývoj pohľadávok voči väzneným osobám

Kontrolu bolo zistené, že pohľadávky voči väzneným osobám sa v kontrolovanom období vyvíjali nasledovne:

- v roku 2010 sa ich objem oproti roku 2009 znížil o 24 357,06 eur, t. j. o 12,62 %,
- v roku 2011 sa ich objem oproti roku 2010 znížil o 33 153,20 eur, t. j. o 19,66 %.

Za kontrolované obdobie rokov 2009 až 2011 pohľadávky voči väzneným osobám poklesli o 29,80 %, pričom dôvodom poklesu ich výšky v sledovanom období boli najmä ich úhrady.

Ústav za kontrolované obdobie evidoval pohľadávky voči väzneným osobám v sume, ktorá zahŕňala pohľadávky voči väzneným osobám (trovy výkonu väzby, zavinené trovy výkonu trestu a zvýšené trovy výkonu trestu) a škody, ktoré spôsobili odsúdení.

Tabuľka č. 3 – Prehľad o stave pohľadávok väznených osôb a úspešnosť ich vymáhania

v eur

Stav pohľadávok	2009	2010	2011
Zostatok pohľadávok k 31.12. predch. roka	264 967,80	193 016,46	168 659,40
Predpísané pohľadávky ústavu a prevedené pohľadávky z iných ústavov +/-	137 634,33	164 648,25	207 775,23
Postúpené pohľadávky iným ústavom a na GR ZVJS -/-	174 660,13	152 807,65	211 517,07
Trvalé upustenie alebo odpustenie -/-		459,64	331,70
Predpis pohľadávok spolu	227 942,00	204 397,42	164 585,86
Príjmy z úhrad pohľadávok	34 925,54	35 738,02	29 079,66
Úspešnosť vymáhania pohľadávok v %	15,32 %	17,48 %	17,67 %

Analýzou údajov o pohľadávkach väznených osôb bolo zistené, že výška pohľadávok voči väzneným osobám za jednotlivé roky kontrolovaného obdobia mala klesajúcu tendenciu a úspešnosť ich vymáhania mala vzrastajúcu tendenciu.

Náklady na väznené osoby

Priemerné náklady na jednu väznenú osobu na deň mali za kontrolované obdobie klesajúcu tendenciu. Náklady v roku 2010 poklesli oproti predchádzajúcemu roku o 804,98 eur (- 11,24 %), v roku 2011 poklesli o 267,98 eur (- 4,22 %) oproti roku 2010. Celkovo sa ročné náklady v roku 2011 znížili oproti roku 2009 o 1 027,96 eur (- 14,98 %). Denné náklady na jednu väznenú osobu klesli v roku 2010 o 2,20 eur, v roku 2011 o 0,73 eur a celkovo poklesli v roku 2011 oproti roku 2009 o 2,93 eur.

Priemerný počet odsúdených zaradených do práce naopak stúpal zo 600 do 709 osôb, čo malo za následok zvyšovanie celkovej priemernej výšky trov na jeden deň. V roku 2010 o 162,51 eur (o 22,75 %) oproti roku 2009 a v roku 2011 o 46,45 eur (o 5,30 %) oproti roku 2010. Celkovo sa trovy zvýšili v roku 2011 oproti roku 2009 o 208,96 eur (o 29,25 %). Priemerná výška trov na jedného odsúdeného zaradeného do práce sa v roku 2010 zvýšila o 0,06 eur, v roku 2011 o 0,05 eur a celkovo sa zvýšila v roku 2011 oproti roku 2009 o 0,11 eur.

Ako vyplýva z analýzy údajov o výške predpísaných trov v porovnaní s priemernými nákladmi na jednu väznenú osobu

- v roku 2009 to bolo 93,93 % (18,42 eur) hradených zo štátneho rozpočtu (ďalej len „ŠR“),
- v roku 2010 to bolo 92,82 % (16,16 eur) hradených zo ŠR,
- v roku 2011 to bolo 92,21 % (15,38 eur) hradených zo ŠR.

Z uvedeného vyplýva, že takmer celú výšku nákladov na väznené osoby znáša SR.

2. Analýza kapacitných možností kontrolovaného subjektu a ročných nákladov na pobyt a zdravotnú starostlivosť väznených osôb

Cieľom väzenského zdravotníctva bolo poskytovanie zdravotnej starostlivosti odsúdeným v ústave. Neustálym zvyšovaním priemerného počtu väznených osôb bolo zaznamenané preťaženie zdravotného personálu a príslušníkov zboru. V tabuľke č. 4 sú uvedené náklady na zdravotnú starostlivosť.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Tabuľka č. 4 – Ročné náklady na zdravotnú starostlivosť

v eur

Rok	2009	2010	2011
Výdavky na zdravotnú starostlivosť	360 405,00	394 264,00	383 420,00
Priemerné náklady na zdravotnú starostlivosť na jednu väznenú osobu	307,78	284,05	262,80
Podiel nákladov na zdravotnú starostlivosť voči nákladom na pobyt	4,30 %	4,47 %	4,32 %

Kontrolou bolo zistené, že náklady na zdravotnú starostlivosť tvorili z celkových nákladov na pobyt väzňov 4,30 % v roku 2009, 4,47 % v roku 2010 a 4,32 % v roku 2011. Z uvedeného vyplývalo, že percentuálna výška nákladov na zdravotnú starostlivosť sa počas kontrolovaného obdobia výrazne nemenila.

Tabuľka č. 5 – Porovnanie nákladov na zdravotnú starostlivosť

Rok	Priemerné náklady na jednu väznenú osobu v ústave	Priemerné údaje z ročenky ZVJS na 1 väznenú osobu v SR	Štatistické údaje na 1 obyvateľa SR podľa IZP MZ SR	Pomer ústav/ročenka	Pomer ústav/IZP MZ SR
2009	307,78	695,31	610,07	44,27 %	50,45 %
2010	284,05	607,31	644,00	46,77 %	44,11 %
2011	262,80	579,08	657,40	45,38 %	39,98 %

Porovnaním priemerných nákladov na zdravotnú starostlivosť na jednu väznenú osobu v ústave s priemernými údajmi zo štatistických ročeniek Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ročenka ZVJS“) za kontrolované obdobie a so štatistickými údajmi Inštitútu zdravotnej politiky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „IZP MZ SR“) o výške nákladov na zdravotnú starostlivosť na jedného obyvateľa Slovenskej republiky boli zistené nasledovné údaje:

- v roku 2009 boli priemerné náklady na zdravotnú starostlivosť na jednu väznenú osobu vo výške 307,78 eur, čo bolo v porovnaní s ročenkou ZVJS 2009 (695,31 eur) 44,27 % a v porovnaní s údajom IZP MZ SR (610,07 eur) 50,45 %,
- v roku 2010 vo výške 284,05 eur, čo bolo v porovnaní s ročenkou ZVJS 2010 (607,31 eur) 46,77 % a v porovnaní s údajom IZP MZ SR (644,00 eur) 44,11 %,
- v roku 2011 vo výške 262,80 eur, čo bolo v porovnaní s ročenkou ZVJS 2011 (579,08 eur) 45,38 % a v porovnaní s údajom IZP MZ SR (657,40 eur) 39,98 %.

Z porovnania vyplýva, že náklady na jedného odsúdeného v ústave boli v porovnaní s nákladmi na jednu väznenú osobu v SR a aj na jedného občana SR viac ako o polovicu nižšie.

Návštevy odsúdených u lekára v boli na základe vyžiadaných údajov zosumarizované v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 6 – Návštevy odsúdených u lekára

Rok	2009	2010	2011
Počet návštev u všeobecného lekára v ústave	15 388	18 184	19 236
Počet návštev u psychiatra v ústave	1 169	1 465	1 595
Počet návštev stomatologickej ambulancie v ústave	2 164	2 477	2 537
Počet návštev v ústave spolu	18 721	22 126	23 368
Počet eskort mimo ústav	1 820	2 436	2 339

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Celkový počet návštev lekára	20 541	24 562	25 707
Priemerný počet návštev lekára na jednu väznenú osobu	17,54	17,70	17,62

Z uvedenej tabuľky vyplynulo, že počet návštev obvinených u lekára v ústave a taktiež počet eskort mimo ústav zo zdravotných dôvodov medziročne stúpali, čo ale pri stúpajúcom priemernom počte obvinených v ústave nemalo výrazný vplyv na celkový priemerný počet návštev lekára. Výška nákladov na eskorty väzňov do zdravotníckych zariadení mimo ústav nebola známa, preto nebolo možné vyčísliť, ako tieto ovplyvnili výšku nákladov na zdravotnú starostlivosť.

Tabuľka č. 7 Porovnanie údajov o počte návštev zdravotníckeho zariadenia

Rok	Priemerný počet návštev lekára na jednu väznenú osobu v ústave	Priemerný počet návštev lekára na jednu väznenú osobu v SR podľa ročenky	Podiel údaju ústavu v porovnaní s údajom ročenky	Priemerný počet návštev lekára na jedného obyvateľa SR podľa NCZI	Podiel údaju ústavu v porovnaní s údajom NCZI v %
2009	17,54	25,47	68,86 %	-	-
2010	17,70	25,62	69,09 %	5,6	316,07 %
2011	17,62	25,38	69,42 %	5,3	332,45 %

Porovnaním priemerných počtov návštev zdravotníckeho zariadenia jednej väznenej osoby v ústave v porovnaní s ročenkami ZVJS za roky 2009 až 2011 a s údajmi Národného centra zdravotníckych informácií (ďalej len „NCZI“) o priemernej návštevnej zdravotníckych zariadení v prepočte na jedného obyvateľa Slovenskej republiky boli zistené nasledovné údaje:

- v roku 2009 bol priemerný počet návštev zdravotníckych zariadení 17,54 krát, čo v porovnaní s údajom z ročenky ZVJS 2009 (25,47 krát) predstavovalo 68,86 %, údaje NZCI neboli k dispozícii,
- v roku 2010 bol priemerný počet návštev zdravotníckych zariadení 17,70 krát, čo v porovnaní s údajom ročenky ZVJS 2010 (25,62 krát) predstavovalo 69,09 % a v porovnaní s údajmi NZCI (5,6 krát) 316,07 %,
- v roku 2011 bol priemerný počet návštev zdravotníckych zariadení 17,62 krát, čo v porovnaní s údajom ročenky ZVJS 2011 (25,38 krát) predstavovalo 69,42 % a v porovnaní s údajmi NZCI (5,3 krát) 332,45 %.

Z uvedených údajov vyplynulo, že priemerný počet návštev odsúdených u lekára v ústave bol nižší ako priemerný počet návštev lekára v rámci všetkých zariadení ZVJS (cca 70 %), avšak oproti priemernému počtom návštev lekára civilného obyvateľstva Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) bol výrazne vyšší (cca 320,00 %). Vzhľadom k uvedenému a podľa ústneho vyjadrenia ústavu sa disproporcija medzi počtom návštev u lekára v ústave a civilným obyvateľstvom v niektorých prípadoch javí ako zneužívanie zdravotnej starostlivosti vo výkone trestu na riešenie tých zdravotných problémov, ktoré sú v civilnom živote vyššie spoplatňované (napr. stomatologické zákroky), prípadne na riešenie zdravotných problémov, ktoré v minulosti zanedbali. Ďalej bolo podľa ústneho vyjadrenia ústavu tiež zaznamenané predstieranie zdravotných problémov za účelom vyhýbania sa zamestnaniu, prípadne za účelom získania neoprávnených výhod (ľahká obuv, častejšie sprchovanie a pod.)

Zvyšujúci sa počet návštev lekára v ústave a taktiež zvyšujúci sa počet zdravotných eskort neúmerne zaťažoval zdravotnícky personál ústavu a tiež príslušníkov, ktorí vykonávali eskorty.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že dosiaľ sa nepodarilo splniť zámer vyplývajúci z koncepcie, a to zo súčasného stacionára v ústave vytvoriť detašované pracovisko nemocnice Trenčín s 24 - hodinovou zdravotnou starostlivosťou na úseku ochranných liečení.

Analýza kapacitných možností z hľadiska ubytovania väznených osôb

Prijatím nových trestných kódexov v roku 2005 boli položené základy demokratizácie a humanizácie vo väzenstve SR. Prijatím zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o výkone trestu“) došlo k výraznej zmene vnímania výkonu trestu, čím sa zabezpečila ochrana ľudských práv a slobôd odsúdených osôb. V zmysle Koncepcie väzenstva SR na roky 2011 až 2020 (ďalej len „koncepcia na roky 2011 - 2020“) po prijatí rekodifikovaných trestných kódexov dramaticky stúpol počet odsúdených vo výkone trestu. Preto boli realizované organizačné opatrenia, reprofilácia ústavov a budovanie nových ubytovacích kapacít v existujúcich objektoch.

V zmysle ustanovenia § 18 ods. 1 zákona o výkone trestu ubytovacia plocha v cele alebo izbe pre odsúdeného bola najmenej 3,5 m². Ak sa nadmerne zvýši počet odsúdených v ústave, možno ubytovaciu plochu na nevyhnutne potrebný čas znížiť.

Tabuľka č. 8 - Kapacita ústavu v kontrolovanom období

Rok	Celková ubytovacia plocha v m ²	Priemerný počet väznených osôb	Plocha v m ² na jednu väznenú osobu
2009	4 792,67	1 171	4,09
2010	4 944,67	1 388	3,56
2011	5 044,06	1 459	3,46

Z uvedenej tabuľky č. 8 vyplýva, že s výnimkou roku 2011 ústav spĺňal zákonom predpísanú podmienku o veľkosti ubytovacej plochy pre odsúdeného. V roku 2011 pri zvýšení počtu odsúdených mal ústav rozkazom riaditeľa ústavu č. 45 z 01.10.2011 povolenú výnimku v súvislosti s prekročením ubytovacích kapacít, kedy ubytovacia plocha mierne klesla pod stanovenú veľkosť 3,5 m² na hodnotu 3,46 m². Ďalej z tabuľky vyplýva, že ústav dobudovaním nových ubytovacích kapacít zvýšil v roku 2010 kapacitu o 152,00 m² a v roku 2011 opätovne zvýšil kapacitu o 99,39 m². Celkovo ústav oproti roku 2009 zvýšil svoju kapacitu o 251,39 m².

Tabuľka č. 9 - Využitie kapacity ústavu v kontrolovanom období

Rok	Kapacita ústavu	Priemerný počet odsúdených	Využitie v %
2009	1 185	1 171	98,82
2010	1 225	1 388	113,31
2011	1 252	1 459	116,53

Z tabuľky č. 9 vyplýva, že čo sa týka predpísanej kapacity ústavu v počte odsúdených, oproti roku 2009 sa v roku 2010 táto zvýšila o 40 osôb a oproti roku 2010 sa v roku 2011 zvýšila o 27 osôb. Celkovo sa kapacita ústavu v kontrolovanom období zvýšila o 67 miest pre odsúdených. Napriek tomu bolo využitie ústavu (ročný priemer väznených osôb) okrem roku 2009 vyššie ako 100 %. Z uvedených údajov vyplýva, že napriek vyššiemu počtu odsúdených ako je daná kapacita, sa ústavu darilo dodržiavať zákonom stanovené podmienky ubytovania odsúdených. Napriek tomu sa však ústavu nedarilo naplniť zábery vychádzajúce z koncepcie na roky 2011 - 2020, ktorá prognózuje ubytovacie kapacity budovať s možnosťou samostatného ubytovania odsúdených s primeranou podlahovou plochou nie

menej ako 4 m². Túto oblasť nepriaznivo ovplyvňoval narastajúci počet odsúdených a súčasná väzenská architektúra, ktorá v minulosti vychádzala z kolektívneho ubytovania. Neplnenie tohto zámeru taktiež ovplyvňovalo dlhodobo poddimenzované personálne, ekonomické a materiálne zabezpečenie.

Tabuľka č. 10 – Počty väzňov v pomere k pedagogickým pracovníkom a príslušníkom zboru

Rok	Priemerný počet príslušníkov (bez administratívy)	Priemerný počet väznených osôb na jedného príslušníka (bez administratívy)	Priemerný počet pedagogických pracovníkov	Priemerný počet väznených osôb na jedného pedagogického pracovníka
2009	262,74	4,46	34,91	33,54
2010	258,30	5,37	34,41	40,34
2011	262,00	5,57	37,75	38,65

V zmysle Koncepcie väzenstva v Slovenskej republika do roku 2010 (ďalej len „konceptia do roku 2010“) malo pripadať na jedného príslušníka 1,5 väznenej osoby a v zmysle koncepcie na roky 2011 – 2020 ďalšie roky by mali byť prijaté riešenia na ustálenie koeficientu 2,2 väznenej osoby na jedného príslušníka zboru. Z uvedenej tabuľky vyplynulo, že ústav mal v kontrolovanom období narastajúci koeficient, ktorý prekračoval zábery koncepcii väzenstva. V roku 2009 to bolo 297,33 % prekročenie, v roku 2010 to bolo 358,00 % a v roku 2011 to bolo 253,18 % prekročenie.

Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu uvedené 2,9 násobné, resp. 3,6 a 2,5 násobné prekročovanie stanovených koeficientov súviselo s dlhodobo prekračovanou kapacitou ústavu pri personálnom poddimenzovaní príslušníkov zboru. Na dosiahnutie v súčasnosti požadovanej úrovne (2,2) by pri priemernom počte cca 1 400 väznených osôb bolo potrebných 637 príslušníkov zboru zamestnaných v ústave. V kontrolovanom období sa však tento počet pohyboval okolo 260 príslušníkov. V rámci celoslovenského priemeru, pri zohľadnení rôznych stupňov stráženia objektov, by uvedený rozdiel nemusel byť až taký markantný, avšak pri aplikácii koncepcii väzenstva na kontrolovaný subjekt boli rozdiely medzi požadovaným a skutočným stavom alarmujúce.

Podľa ustanovenia § 7 ods. 6 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody „pedagóg oddielu organizuje a zabezpečuje zaobchádzanie v skupine, do ktorej je zaradených spravidla 35 odsúdených;...“. Z vyššie uvedených údajov vyplynulo, že toto ustanovenie bolo splnené v roku 2009 (95,83 %), v roku 2010 bol počet prekročený 1,15 násobne a v roku 2011 to bolo 1,1 násobne. Prekročenie počtov odsúdených na jedného pedagogického pracovníka nebolo v rokoch 2010 a 2011 v súlade s vyššie citovaným ustanovením vyhlášky, uvedené hodnoty však prekročili stanovenú hodnotu iba minimálne. Aby sa dosiahol vyhláškou požadovaný stav, musel by sa v kontrolovanom subjekte zvýšiť stav pedagogických pracovníkov o dvoch.

3. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosť a efektívnosť pri vynakladaní verejných prostriedkov

NKÚ SR preveril plány verejného obstarávania na roky 2009, 2010 a 2011, ktoré boli vyhotovené v súlade s usmernením GR ZVJS č. 39/2008 z 27.08.2008. Do plánov bolo zaradené obstarávanie všetkých tovarov, služieb a stavebných prác, pri obstaraní ktorých bolo potrebné vykonávať činnosti za účasti spôsobilej osoby. Uvedené usmernenie bolo vydané za účelom naplnenia ustanovení a princípov zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) a zjednotenia postupu pri zadávaní zákaziek s cieľom dosiahnutia ekonomicky najvýhodnejšej ponuky.

V jednotlivých plánoch verejného obstarávania boli požiadavky na verejné obstarávania uvedené podľa jednotlivých komponentov (čistiace prostriedky, zemiaky, bravčové mäso, náhradný zdroj energie). Kontrolou bolo zistené, že všetky požiadavky na obstaranie tovarov v rokoch 2009, 2010 a 2011 boli navrhnuté ako podprahové zákazky. Ústav do plánov verejného obstarávania v zmysle usmernenia č. 39/2008 nezaradil zákazky s nízkou hodnotou.

Cieľom kontroly verejného obstarávania bolo preveriť minimálne podprahové zákazky a z toho zákazky na verejné obstarávanie investičnej výstavby, opráv a údržby nehnuteľného majetku, automobilovej techniky, strojov, prístrojov a zariadení. Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že kontrolovaný subjekt v kontrolovanom období nerealizoval obstaranie žiadnej zákazky, ktorá by spĺňala tieto kritériá.

Preddavky

Kontrolná skupina NKÚ SR preverila správnosť a oprávnenosť poskytovania preddavkov. Podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy môže subjekt verejnej správy poskytovať preddavky, ak boli vopred v zmluve o dodávke výkonov a tovarov písomne dohodnuté, a to najviac na obdobie troch mesiacov v závislosti od vecného plnenia dodávok výkonov a tovarov. Uvedené preddavky musia byť finančne vyporiadané najneskôr do konca rozpočtového roka, v ktorom sa poskytli, s výnimkou preddavkov za dodávku tepla, vody, elektrickej energie, plynu, periodickej a neperiodickej tlače, na úhradu nájomného a preddavkov na pohonné hmoty poskytované prostredníctvom platobných kariet.

Kontrolou bolo zistené, že na základe objednávky ústavu č. 277 zo dňa 30.05.2011 vystavil dodávateľ dňa 30.05.2011 preddavkovú faktúru č. 53410413 na uverejnenie riadkového inzerátu v sume 74,40 eur. Na základe objednávky ústavu č. 326 zo dňa 24.06.2011 vystavil dodávateľ dňa 27.06.2011 preddavkovú faktúru č. 53410474 na uverejnenie riadkového inzerátu v sume 163,68 eur. Ústav uhradil preddavky za uverejnenie inzerátov, ktoré neboli vopred v zmluve písomne dohodnuté. Uvedeným konaním kontrolovaný subjekt nepostupoval v súlade s ustanovením § 19 ods. 8 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“), podľa ktorého subjekt verejnej správy môže poskytovať preddavky, ak boli vopred v zmluve o dodávke výkonov a tovarov písomne dohodnuté. Zároveň tým ústav porušil finančnú disciplínu v zmysle ustanovenia § 31 ods. 1 písm. l) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, podľa ktorého porušením finančnej disciplíny je úhrada preddavku z verejných prostriedkov v rozpore s týmto zákonom.

V rámci kontroly dodržiavania ustanovení zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov bola preverená správnosť, úplnosť a preukázateľnosť účtovných operácií s dôrazom na dodržiavanie platných postupov účtovania pri obstarávaní majetku. Ďalej boli preverené obsahové náležitosti účtovných dokladov a správnosť účtovnej evidencie nadobudnutého majetku a včasnosť zaraďovania obstarávaného majetku do užívania. Pri výbere vzorky bola použitá neštatistická metóda výberu, výber vzorky založený na úsudku kontrolóra. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

4. Dodržiavanie ustanovení zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu a ďalších všeobecne záväzných predpisov pri nakladaní s majetkom štátu

Podľa zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe majetku štátu“) o správe majetku štátu ústav ako štátna rozpočtová organizácia vykonával správu majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky. Správca majetku štátu vykonáva právne úkony pri správe majetku štátu v mene štátu a je povinný zabezpečiť zápis v katastri nehnuteľností.

Kontrolná skupina NKÚ SR preverila všetky predložené listy vlastníctva (ďalej len „LV“). Bolo zistené, že na LV č. 3166 bol ako vlastníik uvedený ústav, čo bolo v rozpore s § 2 ods. 2 zákona o správe majetku štátu, podľa ktorého Slovenská republika vlastní majetok a nakladá s ním prostredníctvom správcov majetku štátu, pričom správca majetku štátu nemôže nadobúdať majetok do svojho vlastníctva.

Podľa zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“) sa v LV v časti B vlastníik alebo iná oprávnená osoba uvádzajú aj názov vlastníka nehnuteľnosti alebo inej oprávnenej osoby a identifikačné číslo organizácie. Podľa § 15 Vykonávacej vyhlášky ku katastrálnemu zákonu sa pri údajoch o vlastníkovi alebo inej oprávnenej osobe eviduje o. i. aj kód účastníka právneho vzťahu a ďalšie identifikačné údaje. Na LV č. 3166 bol v časti „Vlastníci a iné oprávnené osoby“ uvedený ako účastník právneho vzťahu „Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Hrnčiarovce nad Parnou, Priečinok 72“. V identifikácii vlastníka nebolo uvedené identifikačné číslo organizácie.

NKÚ SR odporúča, aby ústav zabezpečil správny zápis na príslušnom katastrálnom úrade v zmysle § 19 katastrálneho zákona, podľa ktorého vlastníci a iné oprávnené osoby sú povinní dbať, aby všetky údaje katastra týkajúce sa nehnuteľností alebo vlastníka nehnuteľností, ako aj zmeny týchto údajov mohli byť v katastri riadne evidované.

Kontrolná skupina NKÚ SR preverila, či na účtoch obstarania majetku neboli vedené investície, ktoré už boli uvedené do užívania a mali byť vedené na príslušnom majetkovom účte. V kontrolovanom období ústav na účte 041 – Obstaranie dlhodobého nehmotného majetku neúčtoval.

Na účte 042 - Obstaranie dlhodobého hmotného majetku ústav v kontrolovanom období evidoval sumu 9 160,77 eur. Na tomto účte ústav evidoval projektovú dokumentáciu na výstavbu psinca v sume 6 637,79 eur. Kontrolná skupina vykonala kontrolu využiteľnosti predmetného projektu v budúcnosti. Uvedená investičná akcia bola síce v roku 2008 zrušená, ale podľa písomného vyjadrenia ústavu ju ústav opätovne zaraďuje do plánu investičných akcií ako prioritu č. 1. Napriek tomu od roku 2008 neboli ústavu pridelené žiadne finančné prostriedky na predmetnú investičnú akciu. Ústav má však aj v budúcnosti záujem o výstavbu nového účelového objektu psinca.

Na uvedenom účte bol ďalej evidovaný majetok v sume 2 522,98 eur. Išlo o fakturované sumy za kúpu ovocných výpeškov, ktoré môžu byť zaradené na účet 025 – Pestovateľské celky trvalých porastov až po dosiahnutí plodonosného veku.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Účtovný stav dlhodobého nehmotného majetku (ďalej len „DNM“) a dlhodobého hmotného majetku (ďalej len „DHM“) podľa údajov hlavnej knihy bol v ústave nasledovný:

Tabuľka č. 11 – Účtovný stav DNM a DHM

v eur

Účet	K 31.12.2009	K 31.12.2010	K 31.12.2011
DNM spolu	1 864,44	1 864,44	0
Z toho: 013 – Softvér	1 864,44	1 864,44	0
DHM spolu	8 817 196,59	8 965 040,48	8 815 074,80
Z toho: 021- Stavby	5 826 152,58	5 850 562,15	5 511 178,07
022 – Samostatné hnutelné veci	1 157 356,00	1 149 040,73	1 159 593,18
023 – Dopravné prostriedky	356 483,83	487 533,42	487 533,42
031 - Pozemky	1 468 043,41	1 468 043,41	1 647 609,36
042 – Obstaranie DHM	9 160,77	9 860,77	9 160,77
Majetok celkom	8 819 061,03	8 966 904,92	8 815 074,80

Tabuľka č. 9 zobrazuje prehľad o majetku ústavu za kontrolované obdobie. Hodnota DNM bola v rokoch 2009 a 2010 na rovnakej úrovni a v roku 2011 prišlo k vyradeniu softvéru. Hodnota DHM mala v roku 2010 v porovnaní s rokom 2009 stúpajúcu tendenciu a to najmä na účte 023 – Dopravné prostriedky, kde bol zistený prírastok vo výške 131 049,59 eur. Išlo o špeciálny požiarnický automobil Avia, ktorý bol na základe zmluvy o prevode správy majetku štátu presunutý do ústavu z Ústavu na výkon väzby Bratislava, kde bol tento majetok určený ako prebytočný. Pri ostatných položkách majetku nenastal výraznejší pohyb. V roku 2011 mala hodnota DHM klesajúcu tendenciu v porovnaní s rokom 2010.

Na opravy a udržiavanie majetku v ústave bol v kontrolovanom období vynaložený nasledovný objem finančných prostriedkov:

Tabuľka č. 12 – Náklady na opravy a udržiavanie

v eur

Ukazovateľ	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Náklady na opravy a udržiavanie	74 714,60	153 621,86	57 902,16

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že ústav v roku 2009 takmer nerealizoval nutné opravy, ktoré si rozsiahly komplex ústavu vyžadoval. V roku 2010 ústav okrem generálnych opráv stiech hospodárskej a administratívnej budovy nemal finančné prostriedky na ucelenejšie a komplexnejšie opravy objektu. V roku 2010 boli realizované iba opravy pri havarijných stavoch celej objektovej sústavy. Uvedený stav pretrvával aj v roku 2011. Rozpis rozpočtu ústavu v kontrolovanom období nezohľadňoval skutočné potreby ústavu a podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu nepostačoval na zabezpečenie nutných opráv.

Kontrolná skupina NKÚ SR po absolvovaní vonkajšej aj vnútornej prehliadky ústavu zistila, že technický stav majetku bol neuspokojivý. Prevažná časť budov a zariadenia ústavu bola podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu v havarijnom stave a vyžaduje si rekonštrukciu (i napriek opätovným urgenciám a žiadostiam vedenia ústavu, neboli ústavu pridelené potrebné finančné prostriedky v takom rozsahu, aký by si oprava a údržba nehnuteľného majetku a zariadení vyžadovala). Havarijný stav bol spôsobený z dôvodu fyzicky ale aj morálne zastaraných a opotrebovaných objektov a ich zariadení. Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu finančné prostriedky boli použité len na rekonštrukciu podláh v telocvični, resp. na pracoviskách, rekonštrukciu chladiaceho boxu a na odstraňovanie havarijných stavov, ktoré sa vyskytli v priebehu kontrolovaného obdobia. Výška pridelených finančných prostriedkov na kapitálové výdavky nebola postačujúca

na rekonštrukciu nehnuteľného majetku, čo malo za následok výrazné zhoršovanie stavu nehnuteľného majetku štátu.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že v čase výkonu kontroly nebol poistený majetok štátu v správe ústavu. Poistený bol iba majetok, ktorý bol predmetom nájmu nebytových priestorov v rámci prevádzky stredísk VH a motorové vozidlá. Uvedený stav bol podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu zapríčinený tým, že Generálne riaditeľstvo ZVJS (ďalej len „GR ZVJS“) zaslalo ústavu usmernenie zo dňa 12.07.2011, v ktorom v nadväznosti na metodické usmernenie ministersky spravodlivosti č. 26570/19899/2011/45 zo dňa 11.07.2011 a uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 171 z 09.03.2011 k návrhu na systémové riešenie poistenia majetku štátu v komerčných poisťovniach žiadalo o:

- dôsledne prehodnotenie hospodárnosti všetkých uzavretých zmlúv na poistenie majetku štátu v komerčných poisťovniach vzhľadom na výšku poistného plnenia v predchádzajúcom období a vypovedať poistné zmluvy okrem povinného zmluvného poistenia vozidiel tak, aby nevznikla povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu;
- v budúcnosti uzatvárať výlučne poistné zmluvy na povinné zmluvné poistenie motorových vozidiel.

V čase výkonu kontroly nebol majetok štátu dostatočne chránený, keďže neboli využité všetky právne prostriedky na jeho ochranu a v zmysle zákona o správe majetku štátu bol správca oprávnený a povinný dbať, aby nedošlo najmä k poškodeniu, strate, zneužitiu alebo zmenšeniu majetku. Vzhľadom k uvedenému kontrolná skupina NKÚ SR odporúča zvážiť súčasnú situáciu ohľadne poistenia majetku štátu, ktorý je v správe ústavu a zabezpečiť riešenie danej situácie tak, aby majetok štátu bol dostatočne chránený.

Kontrolou bolo ďalej preverené aj nakladanie s prebytočným majetkom, pričom bolo zistené, že v kontrolovanom období ústav nakladal s dočasne prebytočným majetkom iba v jednom prípade, a to pri prenájme priestorov pre bufety v ústave (bufet pre obvinených a bufet pre personál). Ústav vydal dňa 03.06.2011 návrh na určenie dočasnej prebytočnosti majetku a taktiež dňa 03.06.2011 vydal rozhodnutie o dočasnej prebytočnosti majetku štátu a zrealizoval ponukové konanie. Ústav uzatvoril s víťazným uchádzačom Zmluvu o prenájme priestorov s platnosťou od 01.10.2011 do 30.09.2016 s ročným nájomným 62 792,22 eur. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

Kontrolou bolo tiež zistené, že pre zriadenie výrobných prevádzok objednávateľov v ústave poskytol ústav objednávateľom prác potrebný priestor, pričom tento priestor ústav objednávateľom prenajal na základe zmlúv o prenájme nebytových priestorov. Ústav za kontrolované obdobie uzatvoril desať zmlúv o nájme nebytových priestorov (v roku 2009 dve zmluvy, v roku 2010 štyri zmluvy a v roku 2011 štyri zmluvy), z ktorých boli ku kontrole vybrané tri zmluvy. Pri výbere vzorky bola použitá neštatistická metóda, výber založený na úsudku kontrolóra.

V § 11 ods. 3 rozkazu č. 35/2008 o zamestnávaní obvinených a odsúdených (ďalej len „rozkaz č. 35/2008“) bolo uvedené, že vymedzený priestor alebo objekt ústav prenajme objednávateľovi v súlade s osobitným predpisom, ktorým je zákon o správe majetku štátu. Kontrolou uzatvorených zmlúv bolo zistené, že ústav pri uzatváraní nájomných zmlúv nepostupoval v súlade s uvedeným ustanovením. Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu pri záujme o prenájom zo strany objednávateľa ústav vždy rokuje o prenájme priestorov s konkrétnym objednávateľom, ktorý už príde s jasným návrhom a predstavou aké práce by chcel v ústave realizovať. Postupovať v zmysle zákona o správe majetku štátu a vykonávať ponukové konanie by bolo v tomto prípade len oddialením začatia prác, na ktoré nadväzuje

plnenie ďalších zmluvných vzťahov, ktoré majú objednávateľia už uzatvorené. Uvedené podporuje aj fakt, že v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 písm. d) zákona o ZVJS je jednou zo základných úloh zboru zabezpečovať činnosti zamerané na zamestnávanie obvinených a odsúdených a podľa § 7 ods. 1 rozkazu č. 35/2008 mal ústav vytvárať pre činnosť strediska vo vnútri ústavu priestorové podmienky a pracoviská strediska sa mali umiestniť do vhodných vnútorných priestorov, upravených alebo budovaných pre zamestnávanie odsúdených.

Priestory poskytované ústavom na prenájom a zabezpečovanie zamestnanosti väznených osôb boli v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov na ich rekonštrukciu v zlom technickom stave. Ak chcel nájomca zabezpečiť vyhovujúce pracovné prostredie musel v niektorých prípadoch na rekonštrukciu týchto priestorov vynaložiť vlastné finančné prostriedky, čo tiež značne ovplyvňovalo záujem o prenájom. Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu a na základe poznatkov získaných kontrolnou skupinou NKÚ SR bol v niektorých prípadoch v ústave skôr problémom získať nájomcu, ktorý by bol ochotný investovať nemalé finančné prostriedky na rekonštrukciu prenajatého priestoru ponukové konanie by bolo v týchto prípadoch neefektívne.

Vzhľadom k tomu kontrolná skupina NKÚ SR odporúča vyvinúť legislatívne aktivity za účelom úpravy zákona, aby sa povinnosť postupovať v zmysle zákona o správe majetku štátu pri prenájme priestorov na zabezpečenie zamestnávania odsúdených (vydávať rozhodnutie o prebytočnosti majetku štátu a rozhodnutie o dočasnej prebytočnosti majetku štátu, vyžadovať súhlas Ministerstva financií Slovenskej republiky na platnosť zmluvy o nájme nebytových priestorov a vykonávať ponukové konanie) nevzťahovala na ústavy.

Automobilová technika

Kontrolou nakladania s prebytočným a neupotrebitelným majetkom bolo zistené, že v kontrolovanom období ústav daroval prebytočný a neupotrebitelný majetok (cisternovú automobilovú striekačku) obci, pričom postupoval v zmysle zákona o správe majetku štátu. V podmienkach darovacej zmluvy sa ale okrem iného obdarovaný zaviazal v článku IV. ods. 5, že darovaný majetok bude používať na plnenie úloh preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitného zákona, alebo na výkon samosprávy. Kontrolou bolo zistené, že ustanovenia darovacej zmluvy neumožňovali darcovi kontrolu darovaného služobného motorového vozidla, teda takáto kontrola nebola zo strany ústavu vykonávaná. Podľa ústneho vyjadrenia kontrolovaného subjektu obec vozidlo dosiaľ neodpredala a stále ho využíva na dohodnuté účely. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

Prevádzka automobilovej techniky v ústave v kontrolovanom období bola upravená Rozkazom GR ZVJS č. 30/2001 a Rozkazom GR ZVJS č. 54/2010 (ďalej len „rozkaz č. 54/2010“). Podľa ústneho vyjadrenia kontrolovaného subjektu verejné obstarávanie na vozidlá do 3,5 t na prepravu osôb ústav samostatne nevykonával, toto centrálné zabezpečovalo GR ZVJS. V zmysle vyžiadania kontrolnej skupiny NKÚ SR kontrolovaný subjekt predložil zoznam motorových vozidiel do 3,5 t, ktoré mal ústav v správe v období od roku 2009 do roku 2011.

V ústave bola vedená evidencia pre každé motorové vozidlo samostatne. Pre každý automobil bol vystavený kmeňový list o pridelení vozidla, bola vedená kmeňová kniha a každé vozidlo malo knihu prevádzky, ktorú vyplňali vodiči.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Tabuľka č. 13 – Porovnanie skutočných stavov so systemizáciou služobných vozidiel

Ukazovateľ	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Skutočný počet služobných motorových vozidiel do 3,5 t	7	7	7
Počet služobných motorových vozidiel podľa systemizácie do 3,5 t	7	7	7

V tabuľke uvedené údaje preukázali, že skutočné počty služobných motorových vozidiel do 3,5 t zodpovedali počtom vozidiel, ktoré boli určené systemizáciou služobných motorových vozidiel ZVJS.

Na základe vyžiadania kontrolovaný subjekt predložil nasledujúci zoznam motorových vozidiel do 3,5 t, ktoré mal v správe v rokoch 2009 až 2011.

Tabuľka č. 14 - Zoznam služobných motorových vozidiel do 3,5 t na prevoz osôb

Typ automobilu	ŠPZ	Obstarávacia cena	Vek motorového vozidla (rok výroby)	Počet najazdených kilometrov k 31.12.2012	Norma spotreby PHM	Výška nákladov na údržbu a opravy	Pozn. rok vyradenia, dôvod vyradenia
Seat Cordoba	TT 941BI	12.746,46	2007 (6 rokov)	58.978	8,1	2.184,38	
Seat Cordoba	TT 682AX	12.868,75	2000 (13 rokov)	172.871	8,1	4363,66	Vyradené v r. 2013
Seat Inka	TT X 094	12.751,31	2003 (10 rokov)	108.951	9,4	2.294,68	
Seat Toledo	TT 275AJ	17.227,64	1998 (15 rokov)	242.250	7,0	5.014,15	Vyradené v r. 2013
Seat Alhambra	TT815BC	28.828,75	2004 (9 rokov)	114.433	9,1	6.481,29	
Mitsubishi Pajero	TT X 039	33.264,62	1997 (16 rokov)	186.498	15,9	4803,56	
Mercedes Benz Sanita	TT207BC	42.630,86	2001 (12 rokov)	220.739	11	5908,95	

Kontrolná skupina vykonala analýzu predložených údajov o automobilovej technike do 3,5 t v ústave, ktorou bolo zistené:

- priemerný vek vozidiel v kontrolovanom období bol 10,6 roka, pričom maximálny čas životnosti vozidiel bol od osem do desať rokov,
- vek nad 10 rokov mali štyri vozidlá zo siedmich, čo predstavovalo 57,14 % z celkového počtu, tieto boli po stanovenej norme životnosti,
- viac ako 15 rokov malo jedno vozidlo, čo predstavovalo 14,29 % z celkového počtu,
- najstaršie vozidlo malo v čase kontroly 15,5 rokov,
- priemerný počet najazdených kilometrov na jedno vozidlo bol 157 817,14 km. Norma životnosti bola určená od 160 000 km do 200 000 km, pričom stanovenú normu kilometrov mali prekročené štyri vozidlá (57,14 %),
- obstarávacie ceny vozidiel sa pohybovali od 12 746,46 eur Seat (Cordoba) do 42 630,86 eur (Mercedes Sanita). Priemerná obstarávacia cena vozidiel bola 22 902,63 eur,
- náklady na údržbu a opravy boli k 31.12.2012 od 2 184,38 eur do 6 481,29 eur. Priemerné náklady na opravy a údržbu boli 4 435,81 eur, čo predstavovalo 19,37 % z priemernej obstarávacej ceny vozidiel.

V dôsledku nedostatočnej výmeny motorových vozidiel do 3,5 t na prepravu osôb prevádzkoval ústav päť zo siedmich vozidiel (71,43 %) po čase životnosti a štyri zo siedmich

(57,14 %) po prekročení stanovených hodnôt najazdených kilometrov. Napriek tomu na opravy a údržbu bolo vynaložených iba cca 20 % z priemernej obstarávacej ceny vozidiel, čo preukazuje hospodárnu prevádzku motorových vozidiel.

Ku zníženiu prevádzkových nákladov výrazne prispel fakt, že okrem servisných prehliadok v autorizovaných servisoch a veľkých opráv, všetky menšie opravy si ústav vykonával vo vlastnej réžii, vo vlastných autodielnach (výmena oleja, nastavenie brzd, karosárske práce atď.) Najstaršie vozidlo Mitsubishi Pajero, ktoré ako jediné terénne vozidlo nemohol ústav z dôvodu životnosti vyradiť bez možnosti náhrady, bolo vo výbornom technickom stave, čo sa kontrolnej skupine potvrdilo aj pri prehliadke ústavu. Taktiež pri ostatných motorových vozidlách bola evidentná nadštandardná starostlivosť zo strany ústavu.

Uvedené fakty ale nedávajú dôvod na neriešenie výmeny vozového parku. Z ústneho vyjadrenia kontrolovaného subjektu vyplynulo, že hoci boli a sú vozidlá v relatívne dobrom technickom stave, nezodpovedali v súčasnosti požadovaným kritériám, či už bezpečnostným alebo rýchlostným. Pri eskortách tieto vozidlá rýchlostne nestíhajú sprievodným policajným vozidlám, čo môže viesť k dopravným incidentom a tým aj k ohrozeniu bezpečnosti prepravovaných osôb a iných účastníkov cestnej premávky.

Kontrolou bolo zistené, že ústav v kontrolovanom období nezaznamenal žiadnu dopravnú nehodu. Zaznamenali iba tri poistné udalosti (rozbitie čelného skla, resp. zadného skla). Ústav mal uzatvorenú zmluvu s poisťovacou spoločnosťou na povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v sume 1 452,23 eur na rok 2012, v čase kontroly to bolo 1 175,00 eur ročne za všetky motorové vozidlá ústavu. Spomínané poistné udalosti boli zaevidované v knihe škôd, likvidácie škodových udalostí boli ukončené s poistným plnením.

Základné normy spotreby PHM jednotlivých vozidiel boli určené rozkazom GR, príloha č. 20. Kontrolou bolo zistené, že ústav riešil tankovanie do vozidiel pomocou platobných kariet, mesačne bolo vykonávané vyúčtovanie tankovania PHM s konkrétnym menom vodiča na pokladničnom bloku a evidenčným číslom vozidla spolu s vyhodnotením najazdených km v knihe prevádzky motorového vozidla. V zmysle ustanovenia § 21 ods. 12 rozkazu č. 54/2010 každý vodič pred odstavením vozidla pri návrate z jazdy doplnil PHM minimálne do $\frac{3}{4}$ objemu nádrže.

Vyhodnotenie spotreby PHM a počtu najazdených km sa vykonávalo tiež kvartálne a ročne. Na konci kalendárneho roka ústav dotankoval všetky motorové vozidlá do plných objemov nádrží, účtovne PHM previedol na sklad, aby v novom roku mohli začať prevádzku vozidiel s plnými nádržami. Z údajov v technických preukazoch o objeme nádrží v porovnaní s údajmi tachometrov o prejazdených kilometroch a dokladmi o tankovaní boli potom vypočítané skutočné spotreby jednotlivých služobných motorových vozidiel na 100 km. Porovnaním s predpísanými spotrebami boli vyhodnotené podspotreby PHM.

Kontrolná skupina si vybrala vzorku troch vozidiel. Mitsubishi Pajero ako najstaršie vozidlo (16 rokov), Seat Inca (10 rokov) a najnovšie vozidlo Škoda Fabia (1 rok). Kontrolované vozidlá počas prevádzky neprekročili normy spotreby PHM určené rozkazom č. 54/2010. Kontrolou kníh prevádzky neboli zistené zostatky PHM v nádržiach, ktoré by presahovali objem palivových nádrží určených technickými preukazmi. Kontrolou automobilovej techniky v ústave, konkrétne služobných motorových vozidiel do 3,5 t určených na prepravu osôb neboli zistené nedostatky.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa: 08.08.2013

Ing. Monika Černayová
vedúca kontrolnej skupiny

Ing. František Veselický
člen kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 09.08.2013

plk. PhDr. Jaroslav Jánoš, PhD.
riaditeľ ústavu